

Euroopan unionin osarahoittama DIAK SATAEDU

📍 Arjen kulttuuriset tulkinnat – harjoituksia kohtaamisiin

1.“Näin meillä” – kulttuurinen herättely (yksilö-, pari- tai pienryhmäharjoitus)

Tavoite:

Auttaa osallistujia huomaamaan omat oletukset ja arkiset normit. Harjoituksen tarkoitus ei ole syyllistää, vaan lisätä tietoisuutta.

Ohje:

Vastaa paperille tai keskustellen:

“Asia, joka on meillä itsestään selvä”

“Asia, joka minua joskus ärsyttää ihmisten käytöksessä”

Aihe-esimerkkejä:

myöhästyminen

katsekontakti

puhelimen käyttö

puhetauot

se, kuka auttaa ja kuka pyytää apua

Purkukysymykset:

Miksi juuri tämä asia tuntuu “normaalilta”?

Missä tämän normin on itse oppinut?

Entä jos tämä ei olekaan universaali sääntö?

2. Kulttuurinen jäävuori käytännössä (pienryhmäharjoitus)

Tavoite:

Tunnistaa näkyvän ja näkymättömän kulttuurin ero työelämätilanteissa.

Tehtävä:

Valitkaa yksi alla olevista työ- tai järjestöarjen tilanteista (CASE 1-6).

Piirtäkää jäävuori:

Pinnan yläpuolelle: mitä näkyy?

Pinnan alle: mitkä säännöt, odotukset tai arvot ohjaavat toimintaa?

Purkukysymykset:

Missä väärinymmärrys syntyy?

Mitä jää helposti sanomatta ääneen?

Miten pinnan alla oleva asia voisi tulla näkyväksi lempeästi?

Tilanteet

CASE 1: ”Miksi et sanonut, että tämä oli väärin?”

Tilanne:
Kansalaistoimintakeskuksen käsityöryhmässä vapaaehtoinen antaa ohjeen ompeluprojektista. Osallistuja A (Somalia) nyökkää ja sanoo ”kyllä”. Myöhemmin käy ilmi, että hän ei ollut ymmärtänyt ohjetta lainkaan – hän ompelikin työn aivan eri tavalla.
Kun vapaaehtoinen kysyy, miksi A ei kertonut, A sanoo hiljaa:
”En halunnut näyttää sinulle epäkohteliaalta.”

CASE 2: Myöhästyminen, joka koetaan ”välinpitämättömyydeksi”

Tilanne:
Yhdistyksen kielikahvila alkaa klo 10. Ryhmänvetäjä huomaa turhautuvansa, kun osallistuja B (Syyria) tulee joka kerta 10–20 minuuttia myöhässä.
Eräänä päivänä hän sanoo: ”Meillä Suomessa arvostetaan sitä, että tullaan ajoissa.”
Osallistuja hiljenee pitkäksi aikaa ja lopettaa muutaman viikon päästä ryhmässä käymisen ilman selitystä.

CASE 3: ”En tiennyt, että minun pitäisi tehdä mitään, jos et pyytänyt.”

Tilanne:
Tapahtumaa valmistellaan, ja pöydät pitää kantaa saliin. Työntekijät ja vapaaehtoiset tarttuvat toimeen. Osallistuja C (Irak) istuu sivummalla ja odottaa ohjeita.
Vapaaehtoinen kokee tämän ”laiskuutena” ja kertoo työvuoron jälkeen työntekijälle:
”Ei hän tee mitään, ellei häntä käsketä.”
C puolestaan kertoo työntekijälle myöhemmin:
”En halua olla epäkohtelias ja mennä toisten tehtäviin. Odotin, että joku antaa minulle oman tehtävän.”

CASE 4: Suora palaute – ”Miksi nolaat minut?”

Tilanne:
Vapaaehtoiskoulutuksessa kouluttaja antaa osallistuja D:lle (Afganistan) suoraa palautetta hänen esityksestään ryhmän edessä:
”Tämä osuus esityksen lopussa jäi epäselväksi – voit seuraavalla kerralla selittää sen selkeämmin.”
D poistuu tauolla ja palaa vasta loppuharjoituksen ajaksi. Myöhemmin hän sanoo kahdenkeskisessä keskustelussa:
”Tuntui kuin olisit sanonut kaikkien edessä, etten osaa mitään.”

CASE 5: Kahvipöydän tasa-arvo – vai sittenkään?

Tilanne:
Järjestön vapaaehtoisten kahvitauolla ohjaaja pyytää kaikkia ottamaan pullat itse ”ettei kenenkään tarvitse palvella”.
Osallistuja E (Kongo) tarjoilee kuitenkin kahviaan vierustoverilleen, koska hänen kulttuurissaan se on kohteliaisuutta.
Yksi vapaaehtoisista kuiskaa toiselle:
”Miksi hän ei noudata meidän tasa-arvoista käytäntöä?”
E puolestaan kokee, että häntä pidetään töykeänä, jos hän **ei** tarjoa toisille.

CASE 6: Poissaolo – ”Luulin, että on epäkohteliasta ilmoittaa viime tipassa”

Tilanne:
Osallistuja F (Bangladesh) ei tule vapaaehtoisvuoroon. Työntekijä ei saa yhteyttä.
Seuraavalla viikolla F tulee pahoittelemaan:
”Olin todella sairas, en pystynyt tulemaan. En halunnut häiritä teitä iltapäivällä soittamalla.”
Työntekijä on harmissaan: *”Meille olisi ollut tärkeää tietää, että et pääse.”*

3. “Kenen silmälasit?” – linssien vaihtoharjoitus (pienryhmäharjoitus)

Tavoite:

Harjoitella näkökulman vaihtamista ilman “kuka on oikeassa” -asetelmaa.

Tehtävä:

Valitse yksi tilanne (esim. myöhästyminen, hiljaisuus, oma-aloitteisuus).

Vastatkaa kolmeen kysymykseen:

Miten suomalaisilla linsseillä tämä tulkitaan?

Millainen toinen tulkinta voisi olla looginen?

Mitä tästä voisi sanoittaa ääneen seuraavalla kerralla?

Purkukysymykset:

Mikä tulkinta tuntui vaikeimmalta?

Muuttuiko oma suhtautuminen tilanteeseen?

4. Suora vai epäsuora – viestintäroolipeli (pari- tai kolmen hengen harjoitus)

Tavoite:

Ymmärtää suoran ja epäsuoran viestinnän erot kehollisesti ja kokemuksellisesti.

Tehtävä:

Valitkaa yksi seuraavista lauseista:

“Tehtävä ei ole tehty odotetusti.”

“Et tule seuraavalla kerralla mukaan.”

“Tämä ei toimi.”

Roolit:

henkilö A viestii suorasti

henkilö B viestii epäsuorasti

henkilö C havainnoi (jos ryhmässä on kolme henkilöä)

Purkukysymykset:

Miltä viesti tuntui?

Mikä jäi sanomatta mutta tuli silti esiin?

Kumpi tapa tuntui turvallisemmalta – ja miksi?

Euroopan unionin osarahoittama

SATAEDU

DIAK